

Nejtěžší zkouška

Miloš Balabán

V roce 1992 vyšla legendární kniha amerického politologa Francise Fukuyamy Konec dějin a poslední člověk, ve kterém přišel s tvrzením, že po zhroutilí sovětského systému je možné ohlásit definitivní vítězství amerického modelu liberální demokracie, což se rovná konci dějin.

Fukuyamův závěr zapadal do euforie z vítězství USA ve studené válce. V konfrontaci s dalším vývojem ve světě neobstál. A čtvrtstoletí od „konce dějin“ se Fukuyama na webu Politico ve svém článku dokonce ptá, zda je americká demokracie dost silná na Trumpa. Čtete v něm, že existující americký systém nikdy nebyl konfrontován s lídrem, který popírá existující normy a pravidla, a že prožíváme experiment, zda se Spojené státy budou řídit právem, nebo vůlí jednoho prezidenta. Jedno z dějství experimentu se děje před našimi zraky v podobě bitvy Trump versus soudci o prezidentově rozhodnutí pozastavit vstup občanům sedmi muslimských zemí do Spojených států.

Podle dobře informovaných washingtonských kruhů je hlavní příčinou fakt, že prezidentská administrativa nebyla schopna rozhodnutí po právní stránce dobře připravit, chybí totiž kvalifikovaní odborníci. K úřednickému exodu ale dochází třeba i na ministerstvu zahraničí.

Nebude tudíž do budoucna rizikem, že některá rozhodnutí se budou přijímat pod tlakem emocí, a nikoliv po zralé úvaze? V mezinárodní politice a bezpečnosti by to mohlo být dost velké riziko. Donald Trump zatím posílá do Bruselu jako nového velvyslance při EU Teda Mallocha, který 25. ledna prohlásil, že se EU může zhroutit do osmnácti měsíců, a ještě dříve ho přirovnal k SSSR.

Předseda Evropské rady Donald Tusk proto opustil diplomatickou korektnost a v dopise lídrům členů Evropské unie před maltským summitem neváhal varovat před dezintegrací EU a návratem k mystické suverenitě členských států.

To by podle něj znamenalo faktické podřízení se velkým supermocnostem: Spojeným státům, Rusku a Číně. Věřu zajímavý závěr!

Jenže britská premiérka Mayová, jednou nohou na odchodu z EU, si s tím hlavu neláme a zjevně jí není proti srsti představa, že bude hrát samostatný mocenský part jak s USA, tak s Čínou.

Podobně jako maďarský prezident Orbán, který těsně před maltským summitem hostil v Budapešti Vladimira Putina. Je ale možné, aby se celá Evropská unie shodla na jednotné pozici ke třem supermocnostem? Sotva. Může se ale stát, že EU si bude muset přivykat životu v „postatlantické“ Evropě.

V takovém případě Spojené státy přestanou být evropským protektorem a zároveň se stanou i jejím větším soupeřem. Že by to byla pro Unii nejtěžší zkouška po šedesáti letech existence, není pochyb.